

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

STANDARDY OPIEKI I ZATRUDNIENIA W KRAKOWSKICH DOMACH POMOCY SPOŁECZNEJ

Kraków, 25 kwietnia 2024 r.

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

Wprowadzenie do Raportu.

Powołany Zarządzeniem nr 3472/2019 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 20 grudnia 2019 r., Zespół Roboczy do spraw opracowania koncepcji i wdrożenia jednolitych standardów opieki i zatrudnienia w krakowskich domach pomocy wypracował standardy w krakowskich domach pomocy w zakresie:

- I. Zasad tworzenia i realizacji Indywidualnych Planów Wsparcia.**
- II. Prowadzenia terapii i rehabilitacji.**
- III. Zatrudnienia, poprzez ustalenie i przyjęcie jednolitych wskaźników zatrudnienia w zespołach opiekuńczo – terapeutycznych, administracji, obsłudze.**

Podstawy prawne dokumentu:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej;
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- Zarządzenie nr 3472/2019 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie powołania Zespołu Robczego do spraw opracowania koncepcji i wdrożenia jednolitych standardów opieki i zatrudnienia w krakowskich domach pomocy społecznej;

Ikroć w dalszej części dokumentu jest mowa o:

- **DPS/domu/jednostce** – należy przez to rozumieć Dom Pomocy Społecznej;
- **Rozporządzeniu** – należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej;
- **Standardzie** – należy przez to rozumieć standard obowiązujących usług świadczonych przez dom pomocy społecznej, określony w rozporządzeniu w sprawie domów pomocy społecznej;
- **Mieszkańcu** – należy przez to rozumieć mieszkańca DPS;
- **IPW** – należy przez to rozumieć indywidualny plan wsparcia mieszkańca;
- **PPK** - należy przez to rozumieć pracownika pierwszego kontaktu;
- **Zespół OT** – należy przez to rozumieć zespół terapeutyczno – opiekuńczy.

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

I. Zasady tworzenia i realizacji Indywidualnych Planów Wsparcia

- 1) IPW jest opracowywany z udziałem mieszkańca, jeżeli udział ten jest możliwy ze względu na stan zdrowia i gotowość uczestnictwa w nim mieszkańca.
- 2) PPK wskazuje mieszkaniec, jeżeli wybór ten jest możliwy ze względu na jego stan zdrowia i organizację pracy domu lub PPK zostaje wskazany przez zespół OT. PPK realizuje zadania w ramach zespołu OT i koordynuje działania wynikające z IPW.
- 3) Wskazanie tymczasowego PPK następuje w terminie do 2 dni od daty przyjęcia mieszkańca do DPS. Wyznaczenie docelowego PPK następuje w terminie do 1 miesiąca od daty przyjęcia mieszkańca do DPS.
- 4) W domach dla osób uzależnionych od alkoholu działania wynikające z IPW koordynuje specjalista psychoterapii uzależnień, instruktor terapii uzależnień lub osoba przeszkolona w zakresie oddziaływań terapeutyczno-rehabilitacyjnych wobec osób uzależnionych od alkoholu, która jest zobowiązana do współpracy z zespołem OT.

Pierwszy etap:

opracowanie w ramach IPW planu adaptacji mieszkańca w terminie do 1 miesiąca od dnia przyjęcia osoby do DPS, z ujednoczeniem obszarów analizowanych w procesie adaptacji.

- 1) dane personalne – metryczka.
- 2) sytuacja przed przyjęciem do DPS.
- 3) główne problemy zdrowotne.
- 4) funkcjonowanie psychoruchowe i społeczne.
- 5) najpilniejsze sprawy do załatwienia (zdrowotne, rodzinne, socjalne - w tym mieszkaniowe, ewentualne zadłużenia itp.).
- 6) wyznaczenie docelowego PPK.
- 7) zapoznanie z mieszkańcami, personelem i topografią domu.

Drugi etap:

utworzenie IPW w terminie do 6 miesięcy od dnia przyjęcia osoby do DPS, a w przypadku DPS dla osób uzależnionych od alkoholu w terminie do 2 miesięcy, poprzez:

- a) opracowanie diagnozy z uwzględnieniem obszarów diagnostycznych.
 - sytuacja zdrowotna,
 - samoobsługa,
 - funkcjonowanie społeczne,
 - sytuacja prawna i rodzinna,
 - zasoby i ograniczenia,
 - oczekiwania mieszkańca;
- b) każdorazowe uwzględnienie w IPW imiennego i stanowiskowego składu zespołu OT, daty sporządzenia IPW, podpisu mieszkańca lub adnotacji o braku możliwości jego złożenia lub braku udziału mieszkańca w tworzeniu IPW;
- c) wyznaczenie celów możliwych do osiągnięcia przez mieszkańca w poszczególnych obszarach, jeżeli wynika to z indywidualnej diagnozy funkcjonowania mieszkańca - maksymalnie 1 cel w każdym obszarze odnoszącym się do usług bytowych, opiekuńczych, wspomagających i edukacyjnych. **Nie więcej niż 4 cele łącznie;**

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

- d) określenie działań zmierzających do osiągnięcia celów z podaniem przewidywanych terminów ich osiągnięcia (miesiąc, rok);
- e) przeprowadzenie oceny realizacji IPW nie rzadziej niż raz w roku, a także dodatkowo w razie zmiany sytuacji mieszkańca w tym aktywności, stanu fizycznego, psychicznego;
- f) ocena IPW winna być dokonana na jednym druku w formie tabeli lub zwięzłego opisu odnoszącego się do stopnia realizacji celów i określeniem ewentualnych zmian w IPW z podpisami wskazanymi w pkt b. drugiego etapu.

II. Prowadzenie terapii i rehabilitacji:

- 1) Terapia zajęciowa prowadzona jest w minimalnym wymiarze od poniedziałku do piątku co najmniej 7 godzin dziennie, w pomieszczeniach do terapii i rehabilitacji lub w pokojach mieszkańców, w przypadku osób, których stan zdrowia nie pozwala na opuszczenie pokoju.
- 2) Każdemu mieszkańcowi umożliwia się udział w terapii zajęciowej grupowej i indywidualnej dostosowany do wieku, stanu zdrowia oraz niezbędnych potrzeb i możliwości domu.
- 3) Rodzaj, zakres programowy oraz wymiar zajęć są ustalane w IPW mieszkańca.
- 4) Prowadzenie przez DPS dokumentacji zawierającej:
 - a) tygodniowy plan i czas trwania zajęć,
 - b) rodzaj i tematykę zajęć oraz imię i nazwisko osoby prowadzącej zajęcia,
 - c) imiona i nazwiska mieszkańców obecnych na zajęciach,
- 5) Prowadzenie w DPS minimum 4 z wymienionych poniżej rodzajów terapii zajęciowej:
 - a) arteterapia (terapia przez sztukę - zajęcia artystyczne),
 - b) ergoterapia (terapia przez pracę),
 - c) socjoterapia (terapia społeczna),
 - d) muzykoterapia (terapia muzyką),
 - e) hortiterapia (terapia poprzez kontakt z roślinami i ogrodem),
 - f) dramatoterapia (zajęcia teatralne),
 - g) choreoterapia (terapia ruchowa, wycieczki, zajęcia sportowe),
 - h) biblioterapia (terapia literaturą),
 - i) ludoterapia (gry i zabawy zespołowe),
 - j) terapia funkcji poznawczych (wspomaganie pamięci umiejętności praktycznych, terapia sensoryczna, psychoterapia),
 - k) inne.
- 6) Prowadzenie w DPS minimum 5 z podstawowych, wymienionych poniżej zajęć usprawniających i rehabilitacyjnych:
 - a) gimnastyki ogólnousprawniającej,
 - b) różnego rodzaju masażu,
 - c) ćwiczeń oddechowych,
 - d) ćwiczeń czynnych i biernych,
 - e) laseroterapii,
 - f) bioptonu,
 - g) ćwiczeń metodą PNF,
 - h) ultradźwięków,

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

- i) pola magnetycznego,
 - j) jonoforezy,
 - k) hydromasażu,
 - l) gimnastyki przyłóżkowej,
 - m) stretchingu,
 - n) inhalacji,
 - o) pionizacji.
- 7) Realizacja dodatkowych zajęć z zakresu rehabilitacji społecznej w DPS dla osób z zaburzeniami psychicznymi, indywidualnie lub grupowo, w wymiarze nie mniejszym niż 10 godzin tygodniowo, w szczególności w następującym zakresie:
- a) zajęcia terapeutyczne:
 - trening funkcjonowania w codziennym życiu,
 - trening umiejętności interpersonalnych i umiejętności rozwiązywania problemów,
 - trening umiejętności spędzania czasu wolnego;
 - b) zajęcia z psychologiem:
 - badanie psychologiczne,
 - terapię psychologiczną,
 - poradnictwo psychologiczne;
 - c) zajęcia ruchowe:
 - zajęcia sportowe,
 - turystykę,
 - rekreację;
 - d) zajęcia przygotowujące do podjęcia zatrudnienia:
 - terapię manualną, w tym w ramach warsztatów terapii zajęciowej,
 - zajęcia informatyczne,
 - pracę, w tym w warunkach pracy chronionej lub na przystosowanym stanowisku pracy.
- 8) Zapewnienie przez DPS dla osób uzależnionych od alkoholu:
- a) dostępu do:
 - indywidualnych oraz grupowych zajęć terapeutycznych ze specjalistą psychoterapii uzależnień, instruktorem terapii uzależnień lub osobą przeszkoloną w zakresie oddziaływań terapeutyczno-rehabilitacyjnych wobec osób uzależnionych od alkoholu,
 - treningu funkcji poznawczych, w tym treningu pamięci,
 - treningów umiejętności społecznych, służących utrzymywaniu abstynencji lub ograniczaniu spożywania alkoholu
 - b) działań motywujących, mających na celu utrzymywanie abstynencji lub ograniczanie spożywania alkoholu.

III. Zatrudnienie w zespołach opiekuńczo – terapeutycznych, administracji, obsłudze.

- 1) Przy ustaleniu poziomu zatrudnienia uwzględniono:
 - a) czynniki różnicujące, takie jak:
 - typ domu,
 - liczba miejsc: od 200 do 400, od 100 do 200, poniżej 100,

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

- liczba zadań realizowanych przez jednostkę (m.in.: mieszkania wspomagane i treningowe, usługi opiekuńcze),
 - budżet jednostki,
 - liczba lokalizacji,
 - powierzchnia zajmowanych lokali,
 - powierzchnia terenów przynależnych do budynku,
 - liczba działań zleconych na zewnątrz innym podmiotom (posiłki, pranie).
- b) zakresy czynności personelu oraz czas poświęcony na realizację zadań obejmujących:
- opiekę nad mieszkańcami i utrzymanie czystości w pomieszczeniach, w tym: czynności higieniczne, pielęgnacyjne, socjalne, terapia, dbałość o higienę i estetykę pomieszczeń mieszkańca, dbałość o higienę i estetykę pomieszczeń użyteczności wspólnej np. kaplica, świetlica, transport posiłków na oddział i karmienie mieszkańców, wydawanie posiłków, transport brudnej bielizny z oddziału do pralni oraz dostarczenie czystej bielizny z pralni, pranie odzieży mieszkańców, pranie pościeli i elementów wyposażenia, prace krawieckie,
 - koordynowanie zadań (dyrektor, zastępca dyrektora, kierownicy, koordynatorzy, inni pracownicy),
 - czynności administracyjne (w tym m.in.: obsługa księgowo i kadrowa, prowadzenie sekretariatu i prace administracyjne, obsługa BHP, IOD, informatyczna i prawna, organizowanie postępowań z zakresu prawa zamówień publicznych),
 - obsługę (w tym m.in.: naprawa, konserwacja i utrzymanie porządku w otoczeniu, ochrona obiektu i terenu, transport, gospodarka magazynowa, przygotowywanie posiłków).

Ustalenie składu zespołu OT

Dyrektor DPS powołuje zespół OT poprzez wydanie aktu kierowania wewnętrznego przy uwzględnieniu zadań dla pracowników oraz określenie pracowników wchodzących w skład zespołu OT wraz z wymiarem etatu, przy zachowaniu następujących wytycznych:

- a) zapewnienie minimalnego wskaźnika zatrudnienia zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia;
- b) do zespołu OT wlicza się pracowników, którzy realizują usługi opiekuńcze i wspomagające na rzecz mieszkańców;
- c) pracownik wchodzący w skład zespołu OT powinien:
 - posiadać stosowne zapisy w zakresie czynności,
 - brać udział w opracowaniu IPW, co potwierdza podpis na dokumencie,
 - brać udział w realizacji planów wspólnie z mieszkańcem,
 - być przygotowany do pełnienia roli pracownika PPK,
 - do zespołu OT nie zależy wliczać osób długotrwale (powyżej 30 dni) nieobecnych.

Liczba etatów i wskaźniki

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

- 1) Docelową liczbę etatów oraz wysokość wskaźnika dla poszczególnych jednostek planowaną do osiągnięcia najpóźniej w roku 2025 przedstawia tabela poniżej – dla domów obecnie funkcjonujących.

Liczba miejsc	DPS	Typ domu	Docelowa liczba etatów	Wskaźnik OT	Wskaźnik zatrudnienia w obsłudze i administracji
Powyżej 200 miejsc	Helclów 2	dla osób przewlekle somatycznie chorych	298	0,53	0,15
	Łanowa 41	dla osób przewlekle psychicznie chorych	272	0,53	0,15
	Krakowska 55	dla osób przewlekle psychicznie chorych	190	0,53	0,15
od 100 do 200	Łanowa 43	dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	146	0,55	0,19
	Nowaczyńskiego 1	dla osób przewlekle somatycznie chorych	143	0,53	0,19
	Nowa Huta	dla osób przewlekle somatycznie chorych dla osób przewlekle psychicznie chorych dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	101	0,53	0,12*
	Łanowa 39	dla osób przewlekle somatycznie chorych	107	0,53	0,19
	Praska 25	dla osób przewlekle somatycznie chorych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	89	0,55	0,19
poniżej 100	Babińskiego 25	dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	72	0,53	0,19
	Rozrywka 1	dla osób uzależnionych od alkoholu	40	0,53	0,12*
	Radziwiłłowska 8	dla osób przewlekle somatycznie chorych	63	0,53	0,15*
	Kluzeka 6	dla osób przewlekle somatycznie chorych, dla osób w podeszłym wieku	67	0,50	0,19

*jednostki korzystają z cateringu dla wszystkich mieszkańców a w przypadku DPS ul. Radziwiłłowska 8 dla mieszkańców przebywających w budynku Ułanów 25

- 2) Wysokość wskaźnika OT dla nowych DPS określono w tabeli poniżej natomiast liczba etatów będzie zależała ostatecznie od liczby miejsc oraz zadań realizowanych przez jednostkę:

Liczba miejsc	Typ domu	Wskaźnik OT
100 i poniżej	dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	0,55
	dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	0,55
	dla osób przewlekle somatycznie chorych	0,53
	dla osób w podeszłym wieku	0,43
	dla osób przewlekle psychicznie chorych	0,53
	dla osób uzależnionych od alkoholu	0,53